

Buněčný cyklus

Přípravný kurz

Komb.forma studia oboru Všeobecná sestra

Buněčný cyklus

interfáze : G1, S, G2

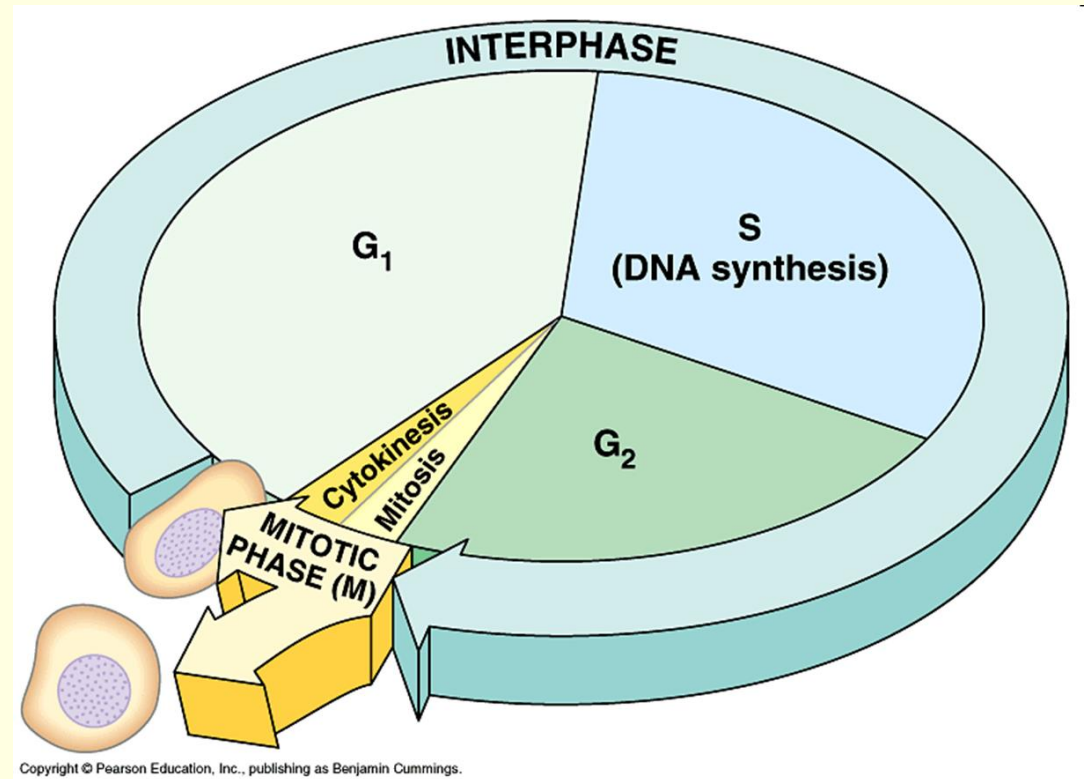
M-fáze: Mitóza, cytokineze

Interfáze:

- **G1 fáze** - nejdelší, variabilní část cyklu
syntetické procesy, příprava na replikaci
kontrolní bod cyklu pro vstup do S fáze
- **S fáze** - replikace jaderné DNA
- **G2 fáze** - růst buňky, syntetické procesy
kontrolní bod cyklu pro vstup do mitózy

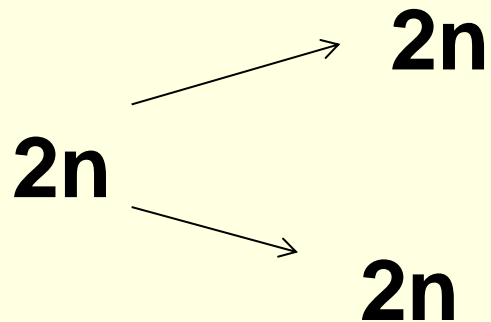
M-fáze:

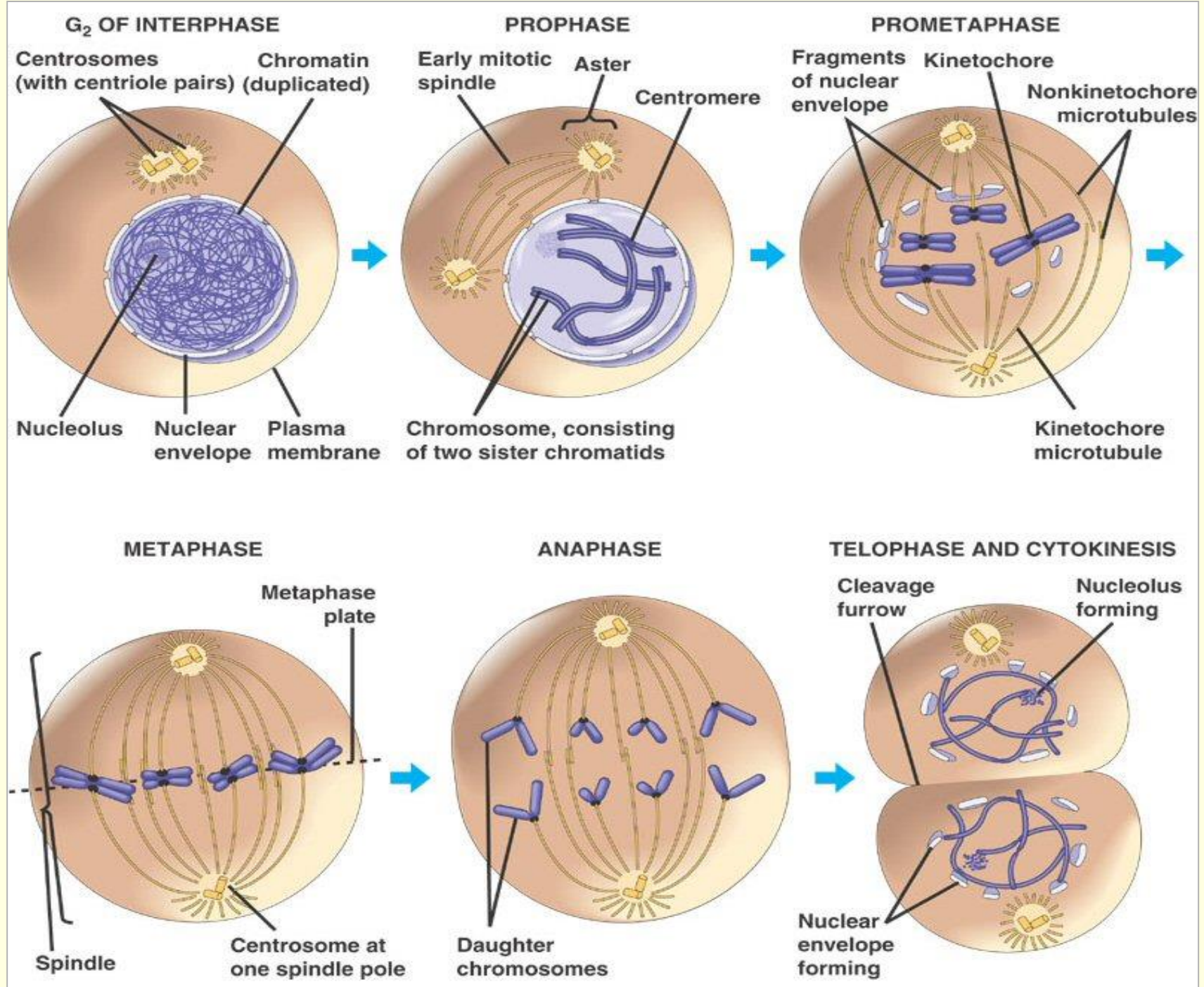
- **Mitóza** - spiralizace chromozomů, rozpad jaderné membrány, vytvoření mitotického aparátu - rozdělení chromatid, rozdělení jádra
- **Cytokineze** – rozdělení buňky

Dělení somatických buněk = **mitóza**

= z diploidní mateřské buňky dvě diploidní dceřiné

Hlavní kontrolní body buněčného cyklu:

- **v G1** - kontroluje buňku před vstupem do S fáze
- **v G2** - kontroluje buňku před vstupem do mitózy
- **+** další kontrolní body (v mitóze - na rozhraní metafáze a anafáze)

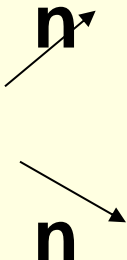
Geny, které regulují buněčný cyklus a buněč.dělení:

- **protoonkogeny** (*svými produkty stimulují buněčné dělení*)
- **nádorové supresorové geny** (*brzdí buněčné dělení*)

Jejich mutace a další genetické změny vedou ke vzniku nádorů

Meiotické dělení = dělení
pohlavních buněk

2 části: MI, MII

M I = redukční 2n **= heterotypické**

Profáze :

- **leptotene** - počátek spiralizace
- **zygotene** - párování (synapse homologů) =
bivalenty

synaptonemální komplex zajišťuje párování homologů
párování X a Y pouze konci - **sexuální váček**

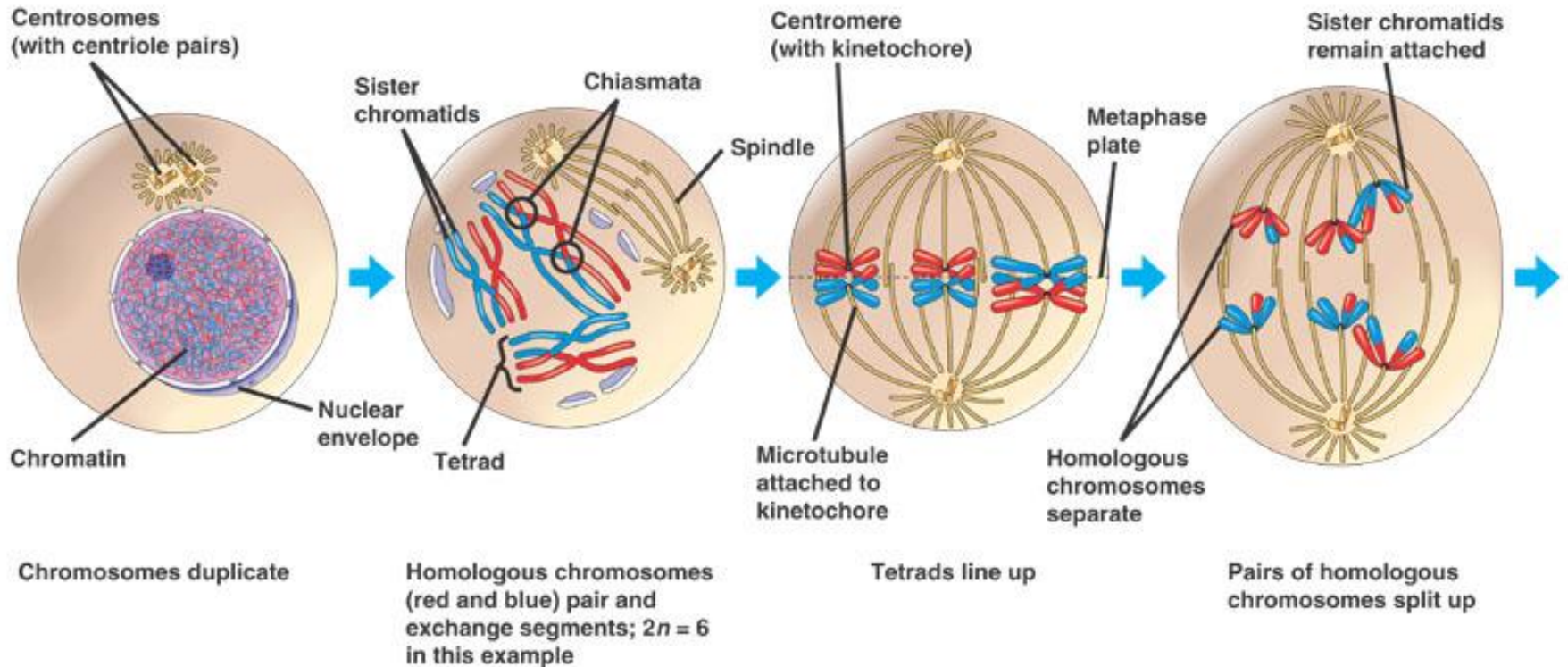
INTERPHASE

MEIOSIS I: Separates homologous chromosomes

PROPHASE I

METAPHASE I

ANAPHASE I

- **pachytene** - patrný sesterské chromatidy = tetrády
crossing over = překřížení a výměna částí nesesterských chromatid homologních chromozomů = rekombinace otcovského a mateřského chrom.materiálu
- **diplotene** - separace bivalentů - spojeny v místě crossing overu = **chiasmata**
- **diakineze** - maximální zkrácení chromozomů - terminalizace chiazmat

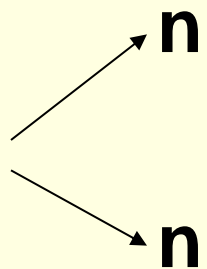
Metafáze: orientace párů chromozomů v ekvatoriální rovině, centromery se neštěpí

Anafáze: rozchod homologů - náhodný – náhodné kombinace otcovských a mateřských chromozomů

Telofáze: haploidní sady na opačných pólech

Interkineze: bez replikace

M II = homeotypické =

ekvační n **= mitotické**

v **metafázi** štěpení centromer

v **anafázi** separace chromatid

MEIOSIS II: Separates sister chromatids

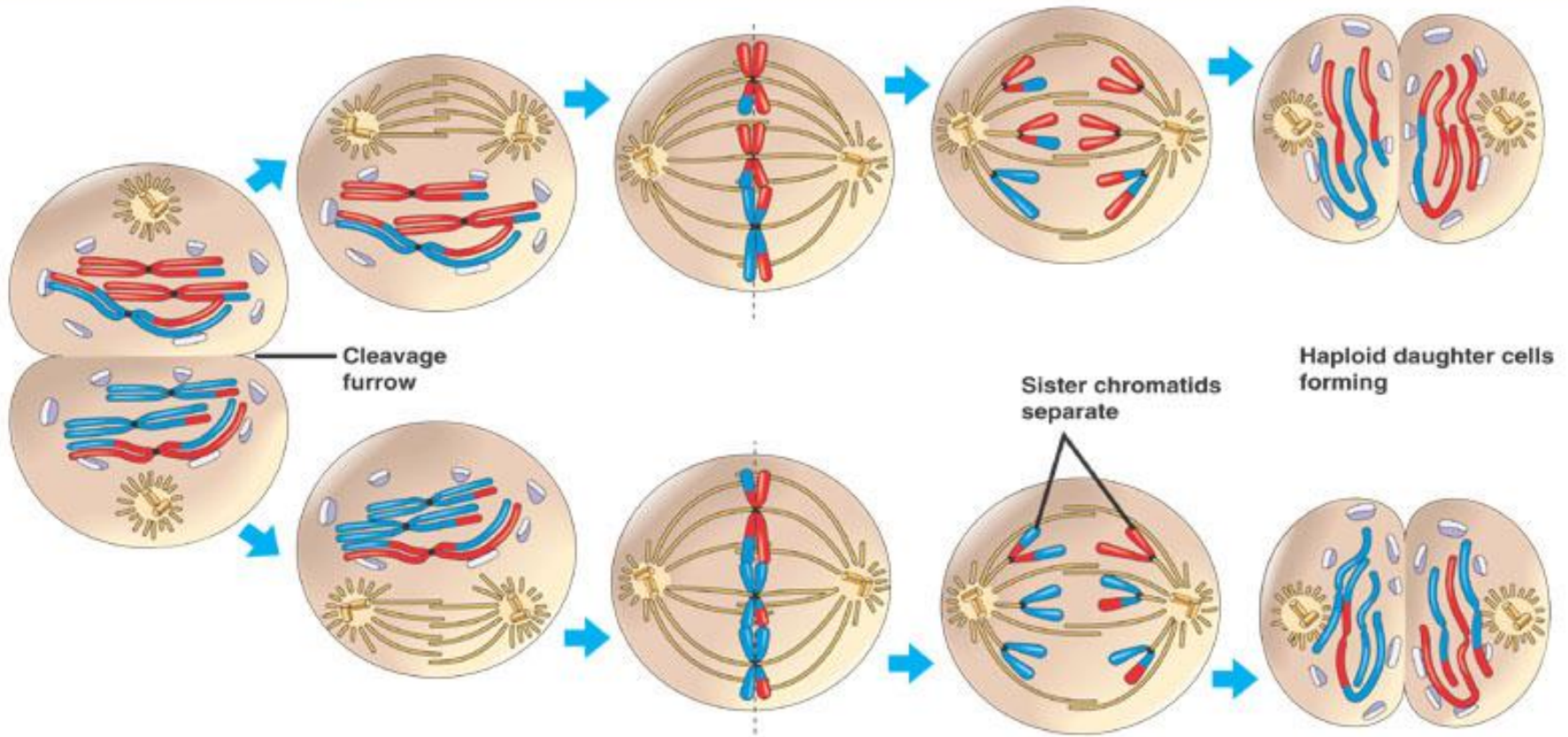
TELOPHASE I AND
CYTOKINESIS

PROPHASE II

METAPHASE II

ANAPHASE II

TELOPHASE II AND
CYTOKINESIS

Two haploid cells
form; chromosomes
are still double

During another round of cell division, the sister chromatids finally separate;
four haploid daughter cells result, containing single chromosomes

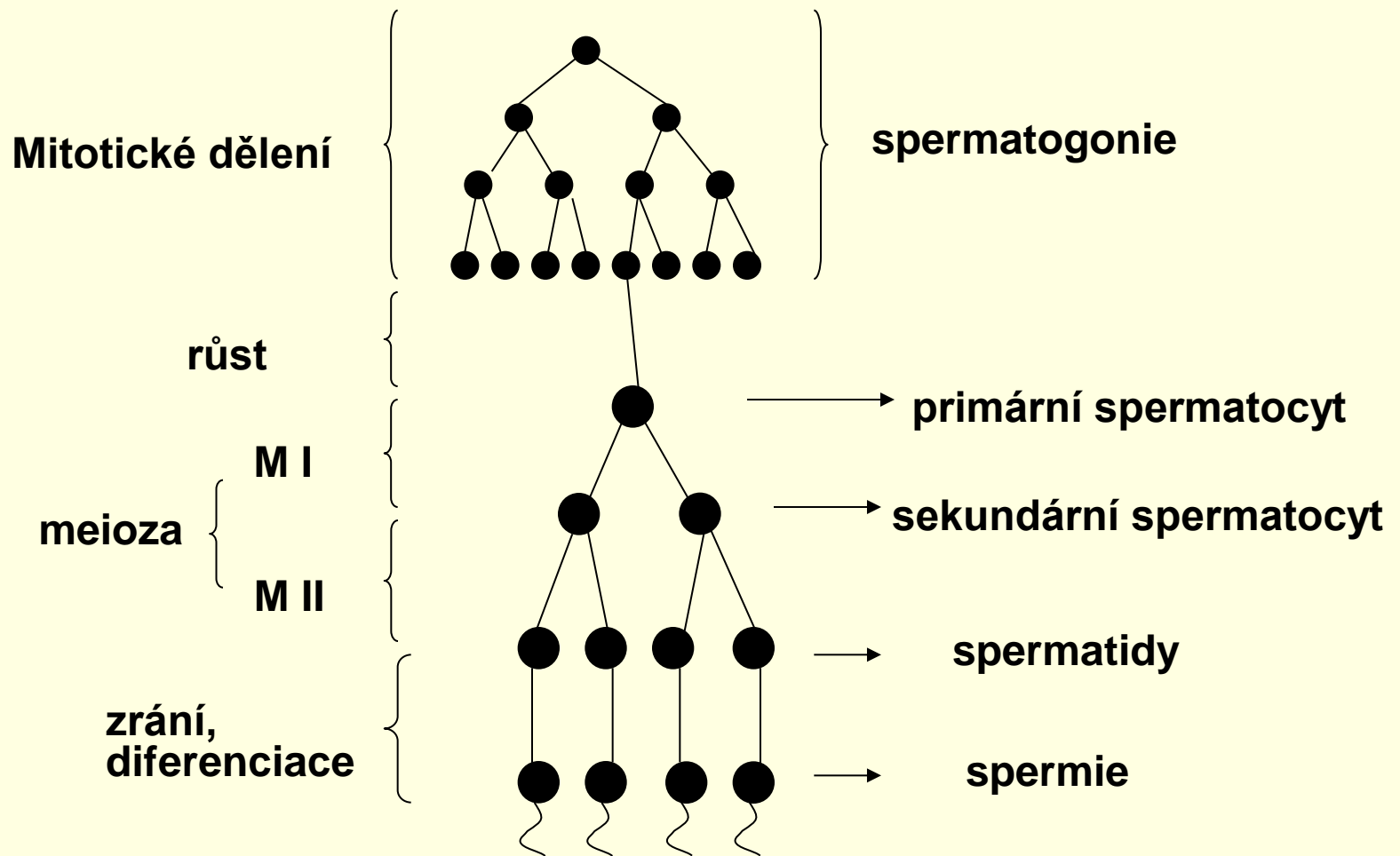
Rozdíly mezi spermatogenezou a oogenezou

Spermatogeneza začíná v době sexuální zralosti

z 1 mateřské buňky vzniknou 4 dceřiné

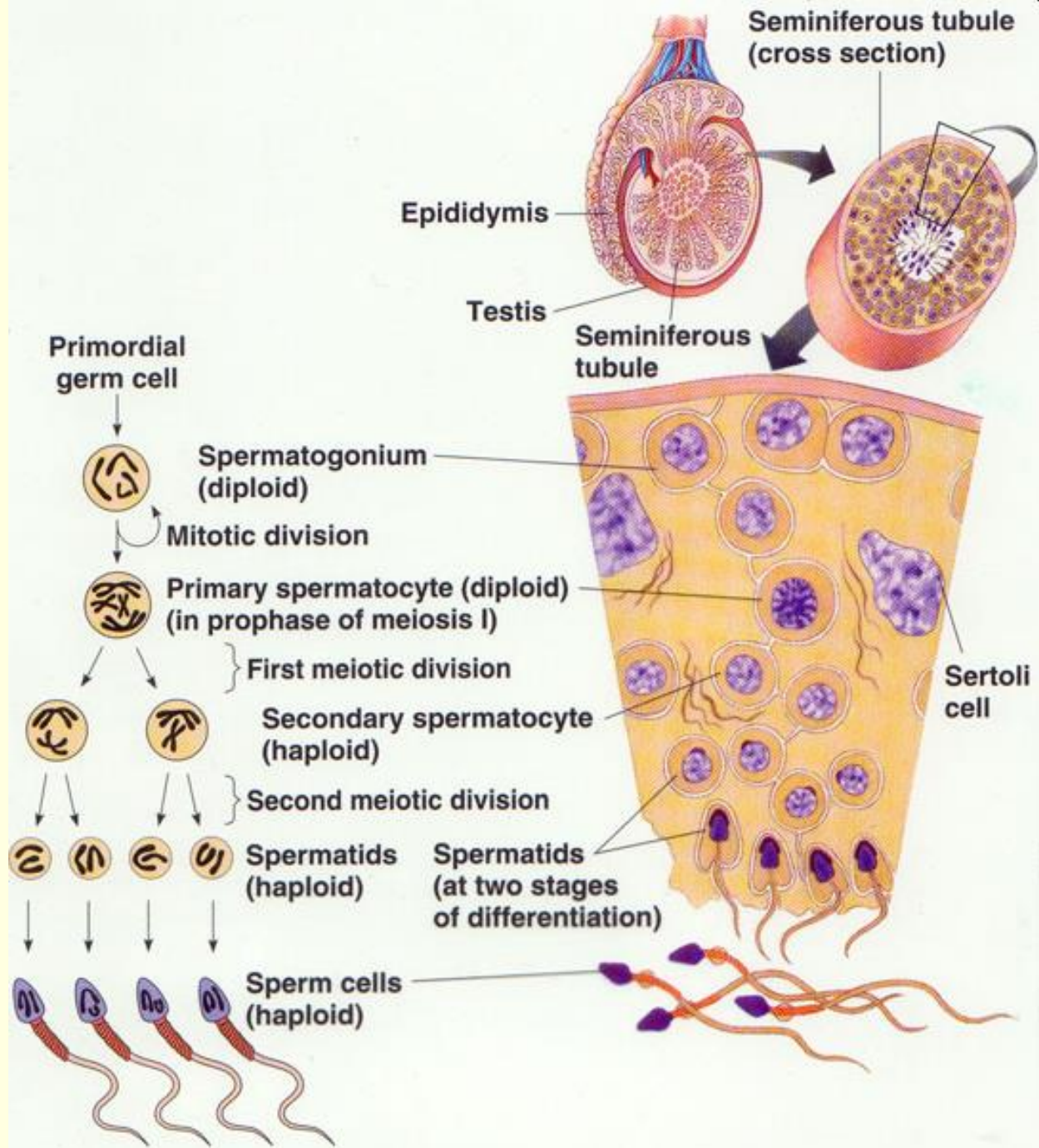
Oogeneza začíná již v časném embryonálním období, pak zastavena na konci profáze MI, dále pokračuje v pravidelných intervalech v době sexuální zralosti a plně je dokončeno až po oplození (anafáze a telofáze MII)

Z 1 mateřské buňky vznikne 1 vajíčko a 2-3 pólová tělíska

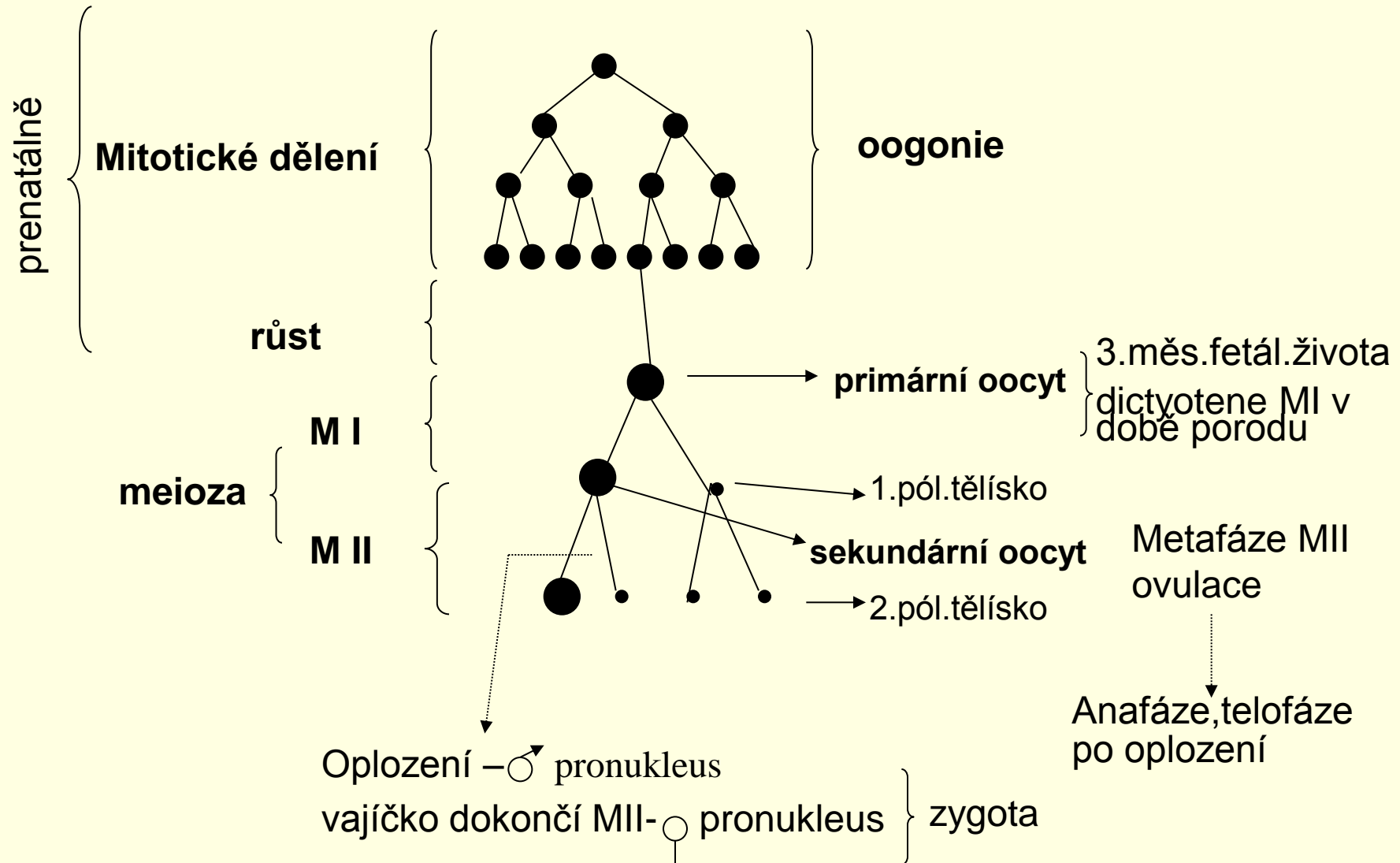

Spermatogeneza – v době sexuální zralosti

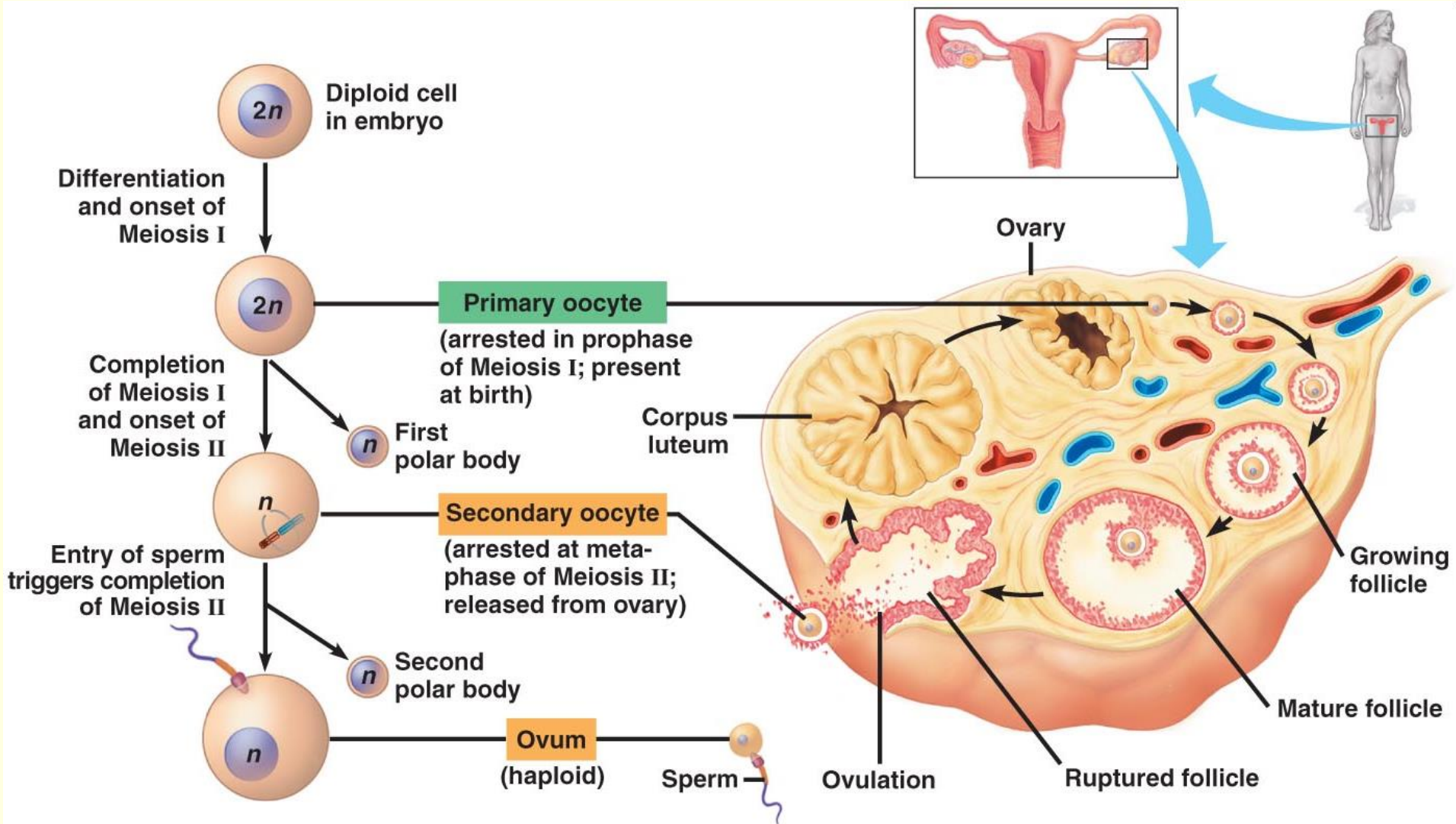

Oogeneza – začátek v prenatálním období
pokračování v době sexuální dospělosti

Genetické důsledky meiózy

- **redukce** diploidního počtu chromozomů na haploidní
- **segregace alel** v MI , MII
- náhodný rozchod chromozomů – **náhodné kombinace chromozomů v gametách** (dle rodičovského původu)
- zvýšení genetické variability **crossing overem** (segregující chromozom složen z částí mateřského a otcovského původu)

Chyby v meióze

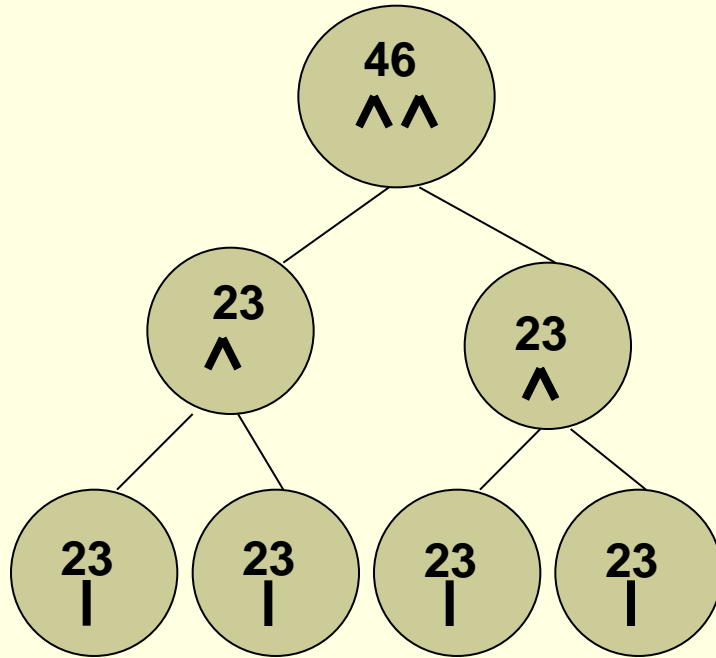
Nondisjunkce

v MI – nerozdělení homologních chromozomů

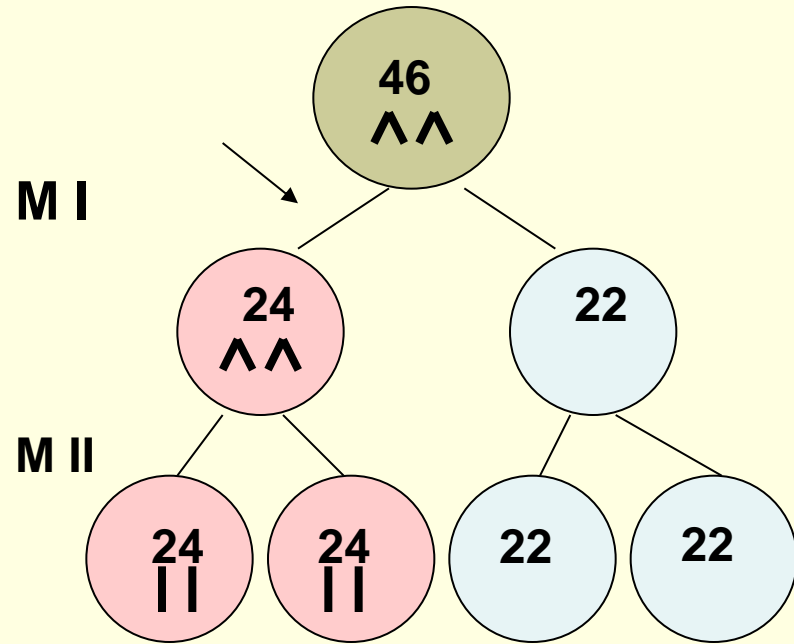
v MII – nerozdělení chromatid

Opoždění 1 chromozomu v anafázi

Chyby v meióze

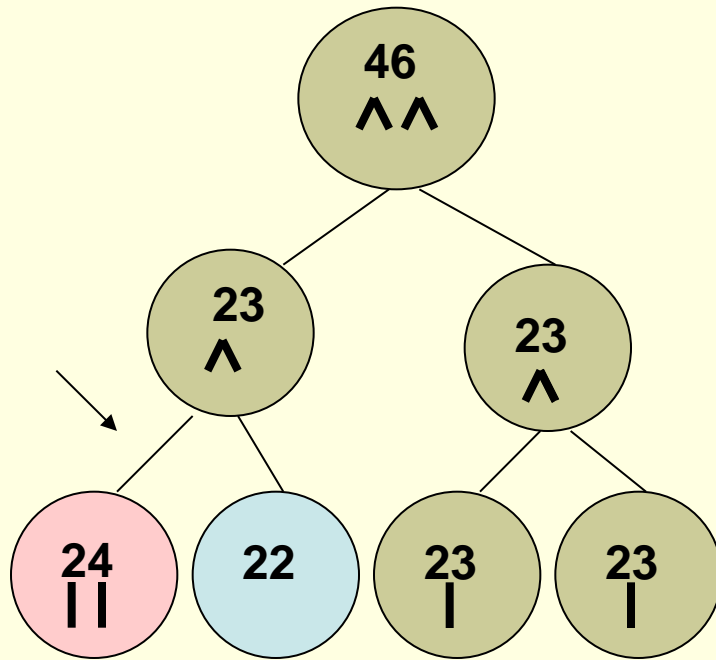

normální průběh meiózy

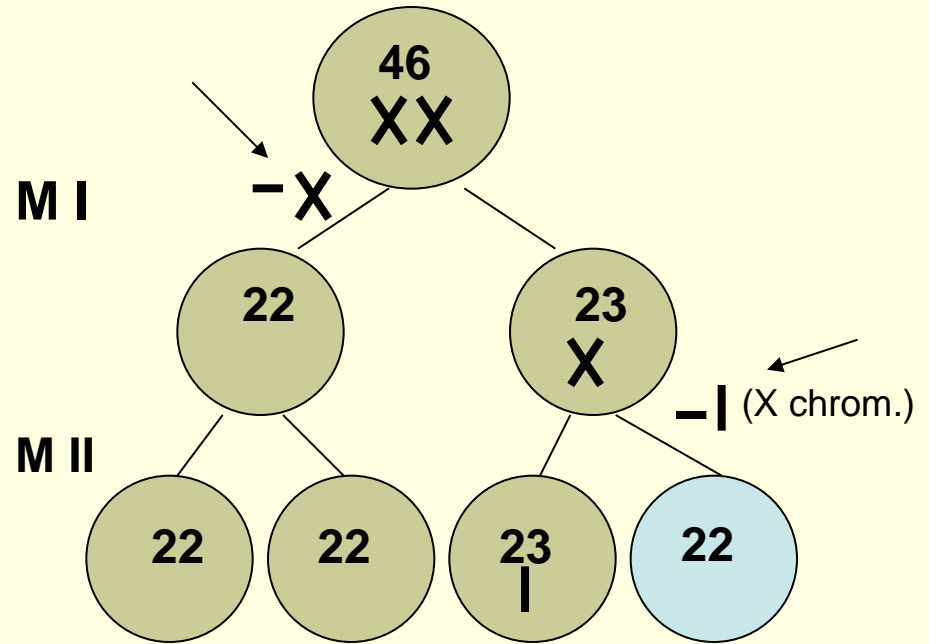
nondisjunkce v M I

důsledek: trizomie/monozomie po oplození

Nondisjunkce v M II

Důsledek: trizomie/monozomie po oplození

Opoždění chromozomu v anafázi M I nebo M II

Důsledek: monozomie po oplození

Campbell, Neil A., Reece, Jane B., Cain Michael L.,
Jackson, Robert B., Minorsky, Peter V., **Biology**,
Benjamin-Cummings Publishing Company, 1996 –2010.